

Oplegnotitie

Agendapunt
3

Onderwerp

Storm – doelmatig waterbeheer

Bijlagen

LV 10-2a t/m d

Opsteller

Projectgroep Storm

Datum behandeling

22 tot 25 maart 2010

Samenvatting

Op verzoek van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft de Unie van Waterschappen een voorstel ontwikkeld in het kader van Doelmatig Waterbeheer. In de brief van de Unie van 4 november 2009 is een totaal pakket opgenomen waarin naast voorstellen met betrekking tot taken, bevoegdheden en organisatie ook een aanbod is besloten om de Rijksbegroting te verlichten met € 100 miljoen per jaar. Dit voorstel heeft het Kabinet op 11 december jl. voorwaardelijk ondersteund, met het verzoek aan betrokken partijen om voor 1 april met een uitwerking te komen. Deze uitwerking bereidt het ministerie van V&W voor, onder de noemer 'Doelmatig waterbeheer'.

Gefaciliteerd door de Unie hebben waterschappen actief bijgedragen aan deze uitwerking. In het kader van actie Storm is in taskforce-verband verkend en uitgewerkt hoe de benoemde doelmatigheidsvoorstellen met het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen onderling nader ingevuld kunnen worden.

De demissionaire status van het Kabinet Balkenende IV en het controversieel verklaren van het dossier Doelmatig waterbeheer stelt de uitwerking van het Kabinetsstandpunt van 11 december in een ander daglicht. Het huidige Kabinet zal geen besluit nemen over de uitwerkingsvoorstellen.

Tegelijkertijd staat het Rijk voor een andere opgave: het dichten van een gat in de Rijksbegroting ter grootte van jaarlijks ca € 30 miljard. Na Prinsjesdag 2009 stelde het Kabinet 20 'heroverwegingswerkgroepen' in om hiervoor voorstellen te ontwikkelen, op uiteenlopende terreinen. Deze voorstellen betreffen ook het openbaar bestuur en dus ook waterschappen. De resultaten van deze heroverwegingsgroepen verschijnen op 1 april. Verwacht wordt dat de politieke en maatschappelijke discussie dan ook mede zal gaan over fundamentele kanten van het waterbeheer (inclusief het bestaansrecht als zelfstandige overheid) en maatschappelijke besparingen die een veelvoud bedragen van de in 2009 gevraagde €100 mln.

Storm 2 heeft belangrijke resultaten opgeleverd om in deze discussie als waterschappen en Unie te kunnen handelen. Deze resultaten worden benut bij de *inhoudelijke* bijdrage aan het politieke en maatschappelijk debat dat in de komende maanden zal worden gehouden.

Het Bestuur stelt voor om deze meer *inhoudelijke* discussie te voeren nadat de rapportages van de heroverwegingsgroepen zijn gepubliceerd (begin april). Indien er duidelijkheid komt over de inzet van andere koepels (VNG, IPO) kan bovendien ook daar op gereageerd worden. Desnoods via afzonderlijke brieven als de omstandigheden dat vereisen.

Het Uniebestuur stelt daarom voor om:

1. Op dit moment de samenvattende concept-rapportage (bijlage LV 10-2b) en de onderliggende rapportages van de taskforces af te ronden. Daarmee maken de waterschappen hun 'huiswerk' af.
2. Op basis van de conceptrapportages de komende maanden met mandaat het onderhandelingsproces te voeren.

Besproken in

Koersgroep Storm, 19 maart 2010

Standpunten andere partijen

Het Ministerie van V&W rondt de op 11 december 2009 aangekondigde uitwerking van het Kabinetsstandpunt op het gebied van 'Doelmatig Waterbeheer' af. Met het controversieel verklaren van dit dossier is nadere besluitvorming in het Kabinet de komende maanden niet te verwachten. Dat betekent dat wij u in deze fase adviseren om nog geen voorlopige financiële reservering voor het jaar 2011 te maken maar uit te gaan van 2012, gebaseerd op het eerdere bod van € 100 mln. Indien, na de vorming van een nieuw kabinet, toch dit jaar overeenstemming wordt bereikt over de eerder genoemde packagedeal, komen we daarop bij u terug.

Naar verluidt zijn provincies nog in overleg over de inrichting van het openbaar bestuur en de te realiseren taakstelling. Het IPO ontwikkelt op dit vlak een visie, in het licht van de brede heroverweging en Rijksbezuinigingen op het provinciefonds. Deze visie is – naar wordt verwacht – geënt op een versterkt middenbestuur met krachtige uitvoeringsorganisaties. Het waterschap figureert hierin als onderdeel van een provinciale uitvoeringsorganisatie, dus zonder eigenstandige functionele bestuurlijke aansturing. Mogelijk komt het IPO rond 6 april met een visie naar buiten.

Ook gemeenten worden gekort op de beschikbare Rijksmiddelen (gemeentefonds). Dit noopt tot besparingen op gemeentelijk niveau. VNG en Unie zoeken naar een evenwichtige samenwerking in de afvalwaterketen en op belastinggebied, waarin doelmatigheidswinsten voor beide partijen voordeel oplevert en waarin maatwerk mogelijk is. Belangrijke stappen zijn 25 maart a.s. (Bestuurlijk Overleg Waterketen, voorgezeten door de DG Milieu van VROM) en 8 april (Bestuurlijk Overleg VNG Unie). Voorgesteld wordt dat de Unie op basis van de uitwerking die door de taskforce is voorbereid, de besprekingen met de VNG voert en afrondt.

Tot slot vragen wij u aandacht voor het dossier verkiezingen. In onze brief van 4 november 2009, en in een recente brief aan de Staatsecretaris dd. 4 februari 2010, hebben wij ons opnieuw voorstander betoond van de vorm van directe verkiezingen onder de Kieswet en de Kiesraad. Daarbij hebben wij aangegeven open te staan voor een discussie over andere vormen. In politiek Den Haag tekenen zich twee dominante opvattingen af: óf het functionele waterschapsbestuur moet worden afgeschaft, ófwel het eigen bestuur blijft behouden, maar dan moet de huidige vorm van directe verkiezingen verdwijnen. Wij vragen u daarom, gelet op de actuele situatie, ruimte om in onze gesprekken vormen van indirecte verkiezingen te verkennen. Een definitief standpunt zullen wij pas innemen na raadpleging van onze ledenvergadering.

Bestuurlijke aandachtspunten

Nationaal:

- Producten werkgroepen Brede Heroverweging (1 april)
- Traject TK-verkiezingen (9 juni)
- Formatie en regeerakkoord

Regionaal:

- Bestuurlijke verhoudingen met provincie en gemeente

Financiële gevolgen

Voor de korte termijn zijn er voor het deel van het HWBP nog geen financiële gevolgen. Dit ligt voor het deel van de muskusrattenbestrijding mogelijk anders, ondanks opname in de packagedeal. Deze taak wordt in de Waterwet opgedragen aan de waterschappen. Bovendien lopen de financieringsstromen op dit moment voor het merendeel via de provincies. Wij gaan er van uit dat ieder waterschap de financiële gevolgen in zijn eigen begroting verwerkt. Deze zijn uitgewerkt door de taskforce Financiën.

Vervolgprocedure

Aan de LV van 26 maart wordt voorgelegd:

1. Mandaat en steun voor Uniebestuur om de landelijke besprekingen te voeren en af te ronden.
2. Mandaat tot afronding onderliggende rapportages.

Gewenste communicatieacties

Publicitair maatwerk wordt in de komende maanden gekoppeld aan afzonderlijke acties. Het Uniebestuur onderhoudt reguliere contacten met waterschappen over voortgang en relevante acties. Dit is zowel in informerende zin (nieuwsbrieven, ledenbrieven) als consulterend (Ledenraadplegingen).

Gevraagd besluit

1. Uw instemming met de geschetste vervolgprocedure.
2. Uw steun en mandaat aan het Uniebestuur om, gebruikmakend van de conceptvoortgangsrapportage (bijlage LV 10-2b), en onderliggende rapportages van de Task Forces, te kunnen anticiperen op de politieke en beleidsmatige ontwikkelingen in de komende maanden. Wij vragen u, gelet op de actuele situatie, ruimte om in onze gesprekken vormen van indirecte verkiezingen te verkennen. Een definitief standpunt zullen wij pas innemen na raadpleging van onze ledenvergadering.
3. Mandaat aan uw vertegenwoordiger in de LV van 26 maart a.s. om overeenstemming te bereiken over de inzet en de onderhandelingen op landelijk niveau.